

Katastrálny meračský úrad v Trenčíne

1850-1950 (1952)

Opis na úrovni fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference kode	SK_1570_15100	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Katastrálny meračský úrad v Trenčíne	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	1850-1950 (1952)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of desription	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit o description (quantity, bulk, or size)	41,57 bm (51 ks mapy a plány, 38 registratúrnych pomôcok, 404 archívnych škatúl spisov)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Katastrálny meračský úrad v Trenčíne	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	V Uhorsku možno badať snahy o zostavenie katastra už koncom 17. a začiatkom 18. storočia, ktoré však narážali na ťažkosti technického rázu. V týchto časoch nemožno hovoriť o presnom vymeriavaní pôdy, lebo v jednotlivých častiach krajiny sa používali rôzne miery plošné i dĺžkové. Po zavádzaní rôznych katastrov (tereziánsko-jozefínsky, stabilný) sa stal významným medzníkom zák. čl. 8/1848, ktorým sa zdaňujú všetci obyvatelia Uhorska, a cisársky patent č. 20/1849, na základe ktorého sa začal zakladať daňový kataster a pri súdoch bola zavedená evidencia pozemkovej držby, ktorá však bola nepresná z dôvodu používania rôznych mier.	Dejiny správy pôvodcu

		Po vzniku ČSR boli meračské úrady pričlenené k finančným úradom, ako štátne mernícke úrady. Do ich obvodu patrili berné (daňové) úrady zriadené zákonom č. 204/23 Zb. Obvody a sídla štátnych merníckych úradov upravuje zákon č. 83/1925 Zb. z. a n. Do obvodu úradu v Trenčíne patrili obvody berného úradu v Trenčíne a v Púchove. Medzníkom vo vývoji pozemkového katastra bolo vydanie zákona č. 177/1927 Zb. z. a nar. o pozemkovom katastri a jeho vedení a vládne nariadenie č. 205/1928 Zb. z. a nar. zo dňa 28. decembra 1928, ktorým sa tento zákon uvádza do praxe. Zrušili sa všetky predchádzajúce rakúsko-uhorské nariadenia, vzťahujúce sa na vedenie pozemkového katastra. Mernícke úrady sa premenovali na katastrálne meračské úrady a určili sa ich presné obvody, ktoré sa nekryli s územím politických okresov (do obvodu katastrálnych meračských úradov spravidla patrilo niekoľko daňových obvodov, poväčšine z rôznych okresov). Po územných zmenách v dôsledku Viedenskej arbitráže sa niektoré katastrálne meračské úrady na Slovensku zrušili a ich pôsobnosť prešla dočasne na iné KMÚ. Po oslobodení v roku 1945 sa obnovila štruktúra katastrálnych meračských úradov platná do roku 1938. Katastrálne meračské úrady fungovali do roku 1950, kedy ich kompetencia (a v mnohých prípadoch aj celá registratúra, alebo jej časť) prešla na technické oddelenia okresných a krajských národných výborov. Od roku 1954 túto činnosť vykonávala Ústredná správa geodézie a kartografie prostredníctvom svojich stredísk.	
3.2.3.	Archival history	Archívny fond Katastrálneho meračského úradu v Trenčíne objavil okresný archivár Alexander Zrebený v pivničných priestoroch v budove na Palackého ulici č. 15 v Trenčíne v roku 1954. Dokumenty boli zahádzané uhlím a drevom. Pretože boli poukladané na zemi, časť bola vlhká a napadnutá plesňou. Po vyčistení a usporiadaní bol fond zaškatuľovaný a uložený na Palackého ulici č. 29, neskôr v Zamarovciach. Zaevidovaný v evidencii archívneho dedičstva bol až v roku 1956. Časovo sa fond vzťahoval na obdobie rokov 1850 – 1912. Pozemkové hárky z rokov 1937-1948, prevzaté v roku 1981 rozšírili fond o 32 bm, boli uložené na pracovisku v Drietome. Ostatný nárast fondu z roku 1997 tvorilo 8 pozemkových kníh od r. 1877 do začiatku 20. storočia, 7 parcelných registrov, výkazov zmien a registrov držiteľov z rokov 1912 – 1949, 7 škatúľ spisov z rokov 1858 – 1950 a 197 geometrických plánov z rokov 1945 – 1950, uložených už spoločne po	Dejiny archívneho fondu

		presťahovaní do účelovej budovy na Kožušnickej ul. č. 1. Po spracovaní je rozsah fondu 41,57 bm (51 ks máp a plánov (1850 – 1930), 38 registratúrnych pomôcok (1919 – 1941), 404 archívnych škatúl spisov (1850 - 1952). Archívny fond Katastrálneho meračského úradu v Trenčíne bol spracovaný do podoby inventára v roku 1963 okresným archivárom Alexandrom Zrebeným. Dodatky vo fonde do inventára zapracovala v roku 2000 Viera Bernátová, po zaškatulovaní bol zaznamenaný nárast o 5,65 bm. Fond tvorilo 30,9 bm usporiadaných dokumentov a 13, 75 bm inventarizovaných z rokov 1850 - 1948. V roku 2002 fond opätovne reinventarizovala Marta Holúbková. Konečný rozsah fondu je 41,57 bm z rokov 1850 – 1950 (1952). V roku 2012 Ruth Černá vypracovala čiastočný prepis pomôcky - súpis inventárnych jednotiek v elektronickej podobe v aplikácii Bach Inventáre.	
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	Fond bol v prírastkovej knihe zaevidovaný až v roku 1956 a to pod prírastkovým číslom 28. Zaznamenaných je 152 balíkov a 105 škatúl z rokov 1870 – 1938. Ďalší prírastok fondu je pod číslom 235 v roku 1981. Na základe potvrdenia o prevzatí archívneho materiálu č. OA-109/04-1981 bolo 20. 10. 1981 od Správy geodézie a kartografie, strediska geodézie Trenčín prevzatých 32 bm pozemkových hárkov a zoznamov pozemkových hárkov z rokov 1937-1948. Ostatný prírastok je zaznamenaný pod číslom 916 zo dňa 26. 08. 1997. Podľa preberacieho protokolu č. OA-97/740-1 bolo od Okresného úradu - odboru katastrálneho v Trenčíne prevzatých 1,88 bm dokumentov z rokov 1858 – 1950.	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and contents	Archívny fond obsahuje prezidiálne (1926 – 1939) a administratívne (1919 – 1941) pomôcky a ďalej sú to mapy, katastrálne knihy, výnosy pozemkov ktoré sa vždy vzťahujú na určitú obec. Medzi najstaršie dokumenty zaraďujeme popisy chotárov a zoznamy majiteľov, užívateľov pozemkov z roku 1850 (napr. Belá, Dolná Súča, Drietoma, Melčice a ďalšie), ale aj kvalifikačné popisy jednotlivých chotárnych častí, honov, tabuľky pozemkových výnosov, katastrálne mapy polí a lúk, súpisy pôdy podľa jednotlivých druhov kultúr; akostné výmery pôdy. Nachádzajú sa tu registre držiteľov; parcelné registre, prehľady pozemkových hárkov, samotné pozemkové hárky, zostavenia akostných tried, zoznamy domov, výkazy zmien. V niektorých prípadoch je časový presah až do roku 1952 (zoznam domov (1951) Selec, výkazy zmien (1952) Bošianska Neporadza, výkaz zmien kultúr (1952) Trenčianske Jastrabie.	Obsah a rozsah archívneho fondu

		Fond obsahuje množstvo hospodárskych údajov. Zoznamy majiteľov pozemkov a katastrálne knihy poskytujú obraz i o sociálnej štruktúre obyvateľstva tej doby, výkazy bonity, druhy kultúr, ale aj tabuľky pozemkových výnosov zasa o stave v oblasti poľnohospodárstva. Zaujímavé sú mapy a miestopisy, ktoré sú cennými informáciami k dejinám obcí a miest okresu. Písomné operáty tvoria prevažnú časť archívneho fondu, ktoré obsahujú výmery parciel, zoznamy majiteľov či výkazy vzorových pozemkov, poľných tratí a mnoho ďalších informácií, ktoré slúžili na výpočet výšky pozemkovej dane. Archívne dokumenty vo fonde Katastrálneho meračského úradu v Trenčíne sú dobre zachované, avšak nekompletné. Je to spôsobené sťahovaním fondu aj vojnovými udalosťami.	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	Zachovala sa informácia okresného archívára z 24. 11. 1953 o zabránení neoprávneného odvezenia časti registratúry do Zberných surovín. Spisy ktoré boli uložené na chodbách ONV z dôvodu zvlhnutia v pivnici, chcel svojvoľne odviezť do zberu vedúci Zberných surovín. Nestalo sa tak len vďaka práve vykonávanej kontrole archívov. V roku 1958 okresný archívár vykonal vnútorné vyradenie záznamov bez znaku hodnoty A, ktorým uplynula lehota uloženia. Na základe skartačného návrhu č. Ar-35/1959 zo dňa 3. 9. 1958 bola dňa 25. 9. 1958 vykonaná Jánom Profantom, pracovníkom archívneho oddelenia KS-MV-AO odborná archívna prehliadka a spísaný skartačný protokol č. Ar-856/40-1958. Na jeho základe bolo do n. p. Zberné suroviny odovzdaných asi 500 kg písomného materiálu z rokov 1928 – 1949. Podľa návrhu boli vyradené katastrálne hárky vzniknuté po roku 1900. Ďalšie vnútorné vyradenie prebehlo počas reinventarizácii fondu v roku 2002, čomu nasvedčuje súčasný stav v bm.	Vyraďovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Neočakávajú sa.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	Archívny fond je usporiadaný do dvoch kategórií: I. KNIHY a) prezidiálne b) administratívne II. SPISOVÝ MATERIÁL V prvej skupine Knihy sú zaznamenané prezidiálne podacie protokoly a administratívne	Spôsob usporiadania

		podacie protokoly a indexy. Druhú skupinu tvoria meračské a písomné operáty. Je členená podľa abecedného poradia názvu obcí, v rámci obce sú uložené všetky dokumenty chronologicky. Za dokumentmi obcí je zaradená skupina dokumentov spoločných pre všetky obce, tvoriaca samostatnú inventárnu jednotku. Inventárnu jednotku u registratúrnych pomôcok tvorí jedna kniha, u spisov je to jedna obec. Archívny fond tvorí 118 inventárnych jednotiek.	
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovat' so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcií
3.4.3.	Language /scripts of material	slovenský, maďarský	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Okresný archív v Trenčíne. Alexander Zrebený: Katastrálny meračský úrad v Trenčíne 1850-1944, Trenčín 1963 Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Bratislave, pobočka Trenčín, Marta Holúbková, súpis inventárnych jednotiek, rukopis, 2002 Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Bratislave, pobočka Trenčín, Ruth Černá, súpis inventárnych jednotiek v elektronickej podobe, 2012	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Trenčíne, Kožušnícka 1, 911 05 Trenčín	Existencia a umiestnenie

			originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Archívna pomôcka o tom neinformuje.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	Okresný národný výbor v Trenčíne, technický referát 1951 – 1953 Ústredná správa geodézie a kartografie, stredisko Trenčín, od roku 1954	Súvisiace jednotky opisu
3.5.4.	Publikation note	Informácie nie sú známe.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Pozri 3.4.5. Archívny fond Katastrálny meračský úrad v Trenčíne bol spracovaný do podoby inventára v roku 1963 okresným archivárom Alexandrom Zrebeným. V roku 2012 vypracovala čiastočný prepis pomôcky - súpis inventárnych jednotiek v elektronickej podobe Ruth Černá. Opis vyhotovila Mgr. Janka Štefaničáková v júni 2021.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis bol vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition a metodického pokynu na tvorbu opisov archívnych súborov podľa všeobecného medzinárodného štandardu pre archívny opis ISAD (G) č. SVS-OAR1-2017/002532	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	09. 06. 2021	Dátum vyhotovenia opisu